

چکیده:

نوشتار حاضر همانند هر پژوهش حقوقی دیگر، ترکیبی از شیوه های عقلایی، تجربی، زبان شناختی است؛ به دلیل پیوندی که حقوق ما با فقه اسلامی دارد و نیز به سبب ماهیت فقهی - حقوقی نوشتار این پایان نامه، با شیوه ی خاص و رایج فقهی - حقوقی نگارش یافته است. حل و فصل دعاوی و رفع اختلافات در بین افراد جامعه تدوین قواعد و مقرراتی را ایجاب می نماید که هر اجتماع مترقی ناگزیر از قبول و پذیرش آن است و از این رو توجه به مسئله ی مرور زمان را حائز اهمیت می نماید. مرور زمان، همانند یک دلیل اثباتی و قاطع دعوا است که از یک سو، وضعیت متصرف را تثبیت می کند و از سوی دیگر، امکان طرح هرگونه ادعایی را از مدعی می گیرد. بنابراین، فصول این پایان نامه به شرح زیر خواهد بود:

فصل اول کلیات و مقدمات است که شامل تعاریف، تاریخچه ی مرور زمان در فقه اسلام و حقوق جزای ایران که در سه مرحله ی ایران باستان، قبل و بعد انقلاب اسلامی و هم چنین فلسفه و ادله ی قائلین به وجود مرور زمان و نظریات مخالفان و موافقان مرور زمان مورد بررسی قرار گرفته است.

فصل دوم به بررسی ابعاد مختلف مرور زمان، از قبیل انواع و شرایط حصول مرور زمان، مبداء و موضوع آن، توقف، تعلیق، انقطاع، علل تعلیق مرور زمان کیفری، آثار مرور زمان کیفری، استثنائات مرور زمان در قانون جدید پرداخته شده است.

فصل سوم به بررسی ادله ی خاص، اصول و قواعد فقهی و حقوقی مرور زمان در منابع اهل سنت و امامیه، هم چنین مبانی مرور زمان در فقه اسلام و حقوق جزای ایران را با بررسی انواع مجازات ها مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و در پایان به یک جمع بندی کلی پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: مجازات تعزیری، انقطاع کیفری، اماره ی اعراض، صدور حکم، اسقاط حق.